

Nr.: 15992/09.10.2023

Către: DAN AIR (AOC) S.R.L
Dlul. Matt Ian DAVID – Director General

Copie: dl. Mihail IONESCU, director DTA, Ministerul Transporturilor și Infrastructurii
dl. Alexandru ANGHEL, director general, Aeroportul Internațional Brașov

Subiect: Punct de vedere ROMATSA ref la solicitarea adresa DAN AIR (AOC) S.R.L (adresa nr. DAN985/25.09.2023)

Domnule Director General,

Referitor la adresa dvs. nr. DAN985/25.09.2023, vă transmitem punctul de vedere al ROMATSA, pe linia obiectului de activitate, după cum urmează:

1. ROMATSA este furnizor al serviciilor de navigație aeriană (ATS – ATC, FIS, ALR - AIS, MET, CNS, ASM, ATFM) în FIR București, certificat de către Autoritatea Aeronautică Civilă Română (AACR) în conformitate cu reglementările UE aplicabile.
2. ROMATSA nu are nicio responsabilitate privind stabilirea programului de funcționare al unui aerodrom și nici în structurarea programului de operare al operatorilor aerieni, inclusiv al celor care efectuează operațiuni de transport aerian comercial. Este obligația companiilor aeriene să se informeze asupra condițiilor de operare pe un aeroport și să își organizeze operarea zborurilor în concordanță cu programul de funcționare al unui aerodrom. De asemenea, este decizia și responsabilitatea unui operator aerian de a opera pe un aerodrom unde furnizarea ATS este limitată, cu respectarea procedurilor operaționale ale companiei/ operatorului aerian în cauză (a se vedea și Regulamentul UE nr. 923/ 2012 – SERA, art. SERA.2015).
3. Programul de funcționare al Aeroportului Internațional Brașov Ghimbav (AIBG) a fost stabilit și aprobat **la solicitarea acestuia**, de către Autoritatea Aeronautică Civilă Română (AACR) prin certificatul emis cu limitare operațională la 12 ore, fără posibilitate de prelungire. Această limitare operațională se regăsește la punctul I – "Limitări operaționale/ Operational limitations" al certificatului de operator de aerodrom.

I. Limitări operaționale / Operational limitations

- **Aeroportul este deschis operațiunilor aeriene zilnic doar în intervalul orar 07.00 LT – 19.00 LT.**
The airport is open for aeronautical operations daily only between 07.00 LT – 19.00 LT.

4. ROMATSA furnizează servicii ATS în concordanță cu prevederile Acordului specific pentru furnizarea serviciilor de navigație aeriană încheiat între R.A. ROMATSA și Aeroportul Internațional Brașov-Ghimbav. În acordul de furnizare a serviciilor de

navigație aeriană încheiat, este precizat programul în care ROMATSA trebuie să asigure serviciile ATS, acesta fiind stabilit de către AIBG.

5. Flexibilizarea programului aerodromului **se va putea realiza numai după ce operatorul de aerodrom (AIBG) va efectua demersurile necesare în sensul modificării certificatului de funcționare emis de către AACR.** Acest lucru va putea fi posibil doar în condițiile demonstrării predictibilității extinderii programului la mai mult de 12 ore și a conformării cu regulamentele aplicabile. În acest sens am și răspuns adreșelor primite din partea AIBG, referitoare la extinderea programului de lucru. Prima solicitare concretă din partea AIBG a fost transmisă însă pe data de 27.09.2023 doar către ROMATSA, fără a cuprinde însă și documentația care să țină cont de datele economice reieșite din primele trei luni de activitate aeroportuară, așa cum s-a stabilit în cadrul ședinței desfășurate la sediul ROMATSA, cu participarea AACR, AIBG și CJ Brașov,.
6. Activitatea R.A ROMATSA se derulează exclusiv după regulamente, norme și proceduri, iar posibilele soluții pe care Dan Air le consideră oportune, sunt fundamentate în mod eronat și nu sunt aplicabile ROMATSA, așa cum vă argumentăm în continuare.
7. Implementarea acestui proiect a constituit o noutate absolută, noile tehnologii de control al traficului aerian de la distanță fiind utilizate pentru prima dată în România pentru furnizarea serviciilor ATS. Având în vedere acest fapt, precum și contextul general de începere a furnizării serviciilor ATS într-o structură de spațiu aerian nou înființată într-o zonă geografică cu un grad înalt de complexitate, unde nu au mai existat structuri de spațiu aerian controlat, a fost imperios necesară utilizarea unor controlori de trafic experimentați care au parcurs un program de pregătire pentru extinderea ariei de competență, aprobat de către AACR. Personalul CTA care furnizează în prezent servicii ATS la TWR Brașov deține deja o altă autorizare de unitate TWR, fiind obligatorie în același timp conformarea cu prevederile reglementărilor și procedurilor aplicabile în ceea ce privește menținerea competenței pentru fiecare autorizare de unitate deținută (conform UCS al fiecărei unități ATS), precum și cu prevederile Regulamentului 2017/ 373 referitoare la planificarea pe tură a personalului operațional, gestionarea stării de stres și a stării de oboseală și ale politicilor și procedurilor subsecvente acestuia.
8. Pentru ca un controlor de trafic aerian să poată asigura serviciul de control al traficului aerian pentru aeroportul Brașov trebuie să treacă printr-un proces de pregătire. Operaționalizarea aeroportului din punct de vedere al controlului traficului aerian s-a realizat în baza Reg (EU) 340/2015 și în urma consultărilor experților ROMATSA cu experți AACR și sub îndrumarea EASA. În urma acestor întâlniri, atât ROMATSA, cât și AACR au hotărât să țină cont de punctul de vedere oferit de EASA, în speță s-a decis că cea mai bună abordare pentru operaționalizarea aeroportului Brașov, din perspectiva siguranței și ținând cont de complexitatea acestuia și de numărul de pasageri estimat, este să fie folosiți controlori de trafic aerian cu experiență dovedită în procesul de dirijare, precum și în procesul de instruire și evaluare.
Ținând cont de acestea, controlorii de trafic aerian licențiați prin Școala Superioară de Aviație Civilă nu ar fi putut oferi servicii de dirijare și control al traficului aerian pentru aeroportul Brașov. Menționăm că termenul folosit, "licențiați", este un termen generic care descrie doar faptul că persoanele invocate dețin o licență de controlor de trafic aerian stagiar. Pentru a deveni controlor de trafic aerian și pentru a oferi servicii de dirijare și control, această licență trebuie să conțină și o autorizație de unitate, validată în urma unei pregătiri. Un alt lucru de care ar trebui să se țină cont este faptul că procesul de pregătire în cadrul unității diferă ca perioadă de timp între un controlor de trafic aerian care are deja experiență la o alta unitate și un controlor de trafic aerian stagiar care ar obține pentru prima dată o autorizație de unitate și dreptul de a dirija în trafic real.

Pentru un aeroport cu un trafic complex, în plin proces de dezvoltare, cum este aeroportul Braşov, asigurarea unui nivel adecvat de siguranţă impune formarea unei echipe de controlori de trafic aerian cu experienţă, care să facă faţă provocărilor şi situaţiilor neobişnuite ce pot apărea în orice moment. În acest sens, ROMATSA face eforturi continue pentru pregătirea controlorilor de trafic aerian care să asigure controlul traficului în volumul de spaţiu aerian aferent aeroportului Braşov.

9. În ceea ce priveşte categoria de apropiere CAT I, în cadrul inspecţiilor efectuate de AACR în vederea autorizării sistemelor şi echipamentelor ce deserveşc AIBG, senzorul RVR RWY 03 a fost identificat vizual că nu este instalat la aproximativ 2,5 m deasupra pistei, ci la 0,28 m, fapt confirmat de documentaţia referitoare la determinarea pe elipsoidul WGS-84 a coordonatelor obiectivului ILS-GP, ILS-LLZ şi MET, judeţul Braşov din 31.03.2023, faţă de cota pistei publicată în AIP. Prin urmare, conform autorizării emise de AACR pentru sistemul AWOS, "elementele meteorologice: vizibilitate, RVR RWY03, fenomene de timp prezent şi nebulozitate determinate automat nu sunt destinate şi nu vor fi folosite în scopuri operaţionale".

Pentru operarea în categoriile de apropiere CAT II/III este necesar ca elementele meteorologice pe toate treimile pistei să fie destinate şi folosite în scopuri operaţionale. În acest sens, ROMATSA a efectuat demersurile necesare pe domeniul de responsabilitate, solicitând AIBG şi UTI încă din luna iulie, în mod repetat, înălţarea senzorului (conform observaţiei AACR). La aceste solicitări AIBG nu a răspuns până la acest moment, iar UTI a răspuns doar pe data de 05 octombrie 2023.

În contextul modificării în luna septembrie 2023 a cadrului legislativ privind evaluarea conformităţii sistemelor şi componentelor ATM/ANS, AACR şi ROMATSA au acordat ca solicitările (însoţite de documentaţia aferentă) de autorizare a sistemelor să fie transmise de ROMATSA către AACR până pe data de 31 iulie 2023, pentru a putea fi tratate pe cadrul de reglementare în vigoare la acea dată. În acest sens, am atras atenţia atât AIBG, cât şi UTI asupra necesităţii urgentării finalizării activităţilor ce le revin, esenţiale în procesul de autorizare de către AACR (autorizare ATIS, reautorizare AWOS) în termenul acordat. Ţinta ROMATSA, comunicată AIBG şi UTI, a fost ca acest proces de autorizare să se finalizeze până pe data de 01.09.2023, termen ce nu a putut fi respectat din cauza lipsei de reacţie din partea celor două părţi implicate.

Având în vedere cele expuse mai sus, vă asigurăm că ROMATSA a depus şi depune în continuare toate eforturile pentru succesul aeroportului Braşov şi sprijinirea activităţii companiilor aeriene, în condiţii de deplină siguranţă.

Cu stimă,

 DIRECTOR GENERAL

